

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. כוליה קלנדא חד יומא הוא חשיב ליה ... הן בלא אידיהן ש"מ.....1
- ב. מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל ולפני עור לא תתן מכשול ... דקאי בתרי עברי נהרא.....2
- ג. נשא ונתן מותר ... אידיהן של עובדי כוכבים נשא ונתן אסורין ... אידיהן דוקא ... אידיהן אין לפני אידיהן לא5
- ד. כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהם לא אסרו אלא בדבר המתקיים אבל בדבר שאינו מתקיים לא ואפילו בדבר המתקיים נשא ונתן מותר6
- ה. ההוא מינאה דשדר ליה דינרא קיסרנאה לרבי יהודה נשיאה ביום אידו ... מול וזרוק אותו לבור בפניו ... כלאחר יד הוא דקאמינא.....7
- ו. להשאלין ולשאול מהן ... להלוותם וללוות מהן ... לפורען ולפרוע מהן ... כולה משום דאזיל ומודה הוא וצריכי ... אימא צערא אית ליה ולא אזיל ומודה צריכא.....8
- ז. אשה לא תסוד במועד מפני שניווול הוא לה ומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שמופלתו במועד אף על פי שמצירה עכשיו שמחה היא לאחר זמן9
- ח. מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם. 11

דף ו.

א. כוליה קלנדא חד יומא הוא חשיב ליה ... הן בלא אידיהן

ש"מ

מה שהתבאר לעיל דף ב. שאמרו חז"ל שבארץ ישראל¹ שאדוקין הם מאד בעבודה זרה, שלשה ימים לפני אידיהם² כלומר חגאותיהם שחוגגים לעבודה

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קמח א

² בר"ב במשנה כתב אידיהם שם כינוי לגנאי לחניהם ולמועדיהם, ובפיה"מ כתב . לא התיר לעצמו לקרותם חגים לפי שהם הבל על האמת, ובתוי"ט כתב שאסור לקרותם מועדים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

זרה³, מלבד יום האיד אסור לשאת ולתת עמהם. ובחו"ל אינו אסור⁴ אל ביום חגם בלבד, לפיכך⁵ אם היה חגם של אותם העובדי כוכבים ימים הרבה, ג' או ד' או י', כל אותם הימים כיום אחד הם וכל אותם הימים אסורים עם ג' לפנייהם.

דף ו:

ב. מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני

נח ת"ל ולפני עור לא תתן מכשול ... דקאי בתרי עברי

נהרא

אסור להכשיל שום אדם בעבירה⁶ וזהו בכלל לאו (ויקרא יט פסוק יד) ולפני עור לא תתן מכשול בין אם העובר מזיד בין אם הוא שוגג ואפילו הוא אנוס⁷ וי"א⁸ שאם העובר אנוס אינו עובר בלפני עור וכן לא יסבב ולא יסייע אחרים לידי שום עבירה

³ ברמב"ם הל' ע"ז פ"ט ה"ד: נוצרים ע"ז הם, וכן פסק בהל' מאכלות אסורות פ"א ה"ז. ועיין ריטב"א כאן וז"ל "פירשו תלמידי רש"י ז"ל משמו דדוקא אידים רחוקים כדקתני סיפא ואלו הן אידיהן כו', והקשו בתוספות ז"ל מודאמרינן בגמרא נוצרי לדברי רבי ישמעאל לעולם אסור, והיינו משום איד דעבדי בכל שבוע ביום ראשון, אלמא מתניתין אפילו באיד קרוב, והא דקתני אלו הן אידיהן דיבר התנא במה שהיה נוהג בזמן ההוא". ועיין ביד דוד כאן

⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

⁵ שו"ע ונו"כ שם ג והלבוש הוביף מילת "לפיכך" וכדמוכח כאן בגמ'

⁶ עיין בקובץ שיעורים בביאורים על השב שמעתתא אות יג שהקשה למה לי לאו דלפני עור תיפ"ל שיש בו משום לאו דלא תאכילום שאסור להאכיל קטנים איסור ולכאורה ה"ה בגדול אמנם יעויין בפמ"ג או"ח סי' שמג במשבצות זהב ס"ק א ובאשל אברהם ס"ק ג והעלה שאין לאו דלא תאכילום על מאכיל גדול שאיסור זה הוא כדי שאם יאכילו קטן בידים ירגיל עצמו לאכול כשיגדיל וזה לא שייך בגדול

⁷ אגרות משה יו"ד ח"א סי' ג

⁸ בית יהודה (עייאש) ח"א יו"ד סי' יז שו"ת מחנה חיים ח"א סי' מו ועיין בהל' סי' רס"ו סעי' א' ד"ה חמורו בסוגריים דמשמע דאינו עובר אמנם אפשר דדווקא בדבר שאינו עובר ע"י מעשה בגופו כגון התם דע"י מעשה בהמתו יעבור וצל"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ואף המכשיל גוי⁹ בעבירה שהוא מצווה בה עובר על לאו זה¹⁰.

ו"א¹¹ שהמכשיל גוי בעבירה, ואין הגוי יודע שהוא איסור כגון שחושב שהבשר שנותן לו הוא בשר סתם ולא אבר מן החי, אינו עובר בלפני עור, וי"א¹² שאפילו אם אינו יודע שדבר זה אסור כלל, כגון שחושב שאבר מן החי מותר לו באכילה, אינו עובר, וי"א שבכל אופן שמכשילו עובר¹³.

ולפיכך אסור משום לאו זה להושיט דבר איסור לאדם, באופן שלא היה יכול להגיע אליו ללא עזרתו, אם יש חשש שעי"כ יעבור על האיסור, כגון להושיט כוס יין או אבר מן החי מצד אחד של נהר לנזיר, או לבן נח, העומד בצדו השני.

אולם אין לחשוש בסתמא באיסור מפורסם לכל, שמא יעבור על האיסור. ולכן מותר להושיט נבילה לישראל, אע"ג שאינו יכול להגיע אליה בלא עזרתו¹⁴. אבל אם יודע

⁹ שו"ת חת"ס חו"מ סי' קפה מוכח מסוגיא בב"מ צ' ע"א גבי אמירה לעכו"ם לסרס בהמה דלר' חידקא אסור משום לפני"ע אע"ג דהעובר גוי וכן מוכח שם דאם אינו עובר אפילו שאם הישראל היה עושה היה עובר מותר וכן הוא סוגיא ערוכה כאן וביו"ד סי' קנ"א סעי' א' ובנו"כ שם וצ"ע מסוגיא דחולין לט ב' גבי הנהו מייעי דאתו לציקלונא דמותר לשחוט ולתת להם דמא ותרבא ואע"ג שמקריבין אותו לע"ז וכמש"כ שם רש"י ד"ה מייעי וד"ה דמא ואמאי אין בו לפני"ע ועיי"ש בר"ן ח' א' מדפי הריף ד"ה אמר רב יהודה דכתב להדיא דמותר לשחוט לכתחילה אע"ג דמחשבת הגוי לע"ז ואין בו לפני"ע ואולי צ"ל דהתם כיוון שיכול לשחוט בעצמו או ע"י אדם אחר (ואפילו יהודי) חשיב חד עברא דנהרא ואין בו לפני"ע ועוד אפשר כיוון דאינו אלא גרמא דלפני"ע דהא הבהמה של גוי והוא אינו אלא שוחט ומכשירו ע"י כך בכה"ג לא חשיב לפני"ע אלא מסייע ואין איסור מסייע לגוי ועיי"ש בתפא"י שם פ"ב אות מ"ח ועיי"ן שדי חמד מערכת ו כלל כו ס"ק כב שכתב שכן דעת רוב האחרונים שיש לפני עור במכשיל גוי

¹⁰ אמנם דעת שו"ת פנ"י ח"א יו"ד סי' ג' וח"ב אבהע"ז סי' מג שאינו אסור מדאורייתא אלא רק מדרבנן

¹¹ מנחת חינוך סי' רלב בקומץ המנחה

¹² שדי חמד מערכת ו כלל כו ס"ק יג בדעת המנחת חינוך הנ"ל

¹³ ראש אפרים ח"ג סי' טו

¹⁴ בגמ' שם "מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח תלמוד לומר לומר ולפני עור לא תתן מכשול והא הכא דכי לא יהבינן ליה שקלי איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול הכא במאי עסקינן דקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן שמע מינה" וכתבו בתוס' שם מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר – "נראה דה"ה בכל שאר איסורין אלא להכי נקט כוס יין לנזיר משום דמסתמא למישתי קא בעי ליה כיון דכ"ע חמרא שתו ושמא שבת נזירתו אבל ישראל שאמר הושיט לי נבילה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיט לו אבל אם ידוע לו שרוצה לאכלו אסור להושיט לו ואפי' הוא שלו מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו ולפי זה אסור להושיט למומרים לעבודת כוכבים דבר איסור אע"פ שהוא שלהם כי הדבר ידוע שיאכלוהו והוא נאסר להם דבישראל גמור חשבינן ליה ומיירי בדקאי במקום שלא יוכל ליקח אם לא יושיט לו זה וכדמסיק דקאי בתרי עברי נהרא: ועיי' במנחת חינוך שם שהקשה אמאי לא חילק הרמב"ם דין זה דתרי עברא דנהרא ועיי' בשד"ח מערכת ו כלל כו ס"ק יז שכתב שכיון שלמעשה גם בחד עברא דנהרא אסור משום מסייע וכדלקמן א"כ אין ג"מ לדינא ולהכי לא הזכירו הרמב"ם ועיי"ש שכתב שלא

תרימות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9cPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שרוצה לעבור על האיסור, גם בזה אסור. ולפיכך אסור להושיט למומר לע"ז כל דבר איסור אע"פ שהוא שלו, כיון שידוע שיעבור על האיסור אם יקבלו¹⁵.

ואם העבריינין יכול לעשות האיסור בעצמו, כגון שהיין נמצא באותו צד של הנהר שבו הנזיר נמצא, ואינו צריך את עזרת המכשיל¹⁶, אינו עובר משום וּלְפָנֵי עוֹר.

י"א¹⁷ שגם אם יכל להגיע לאיסור בלא עזרתו, מ"מ באופן שמכשילו בידים, כגון המלביש את חבירו כלאים, או מטמא נזיר עובר על לאו זה¹⁸. וי"א¹⁹ שאינו עובר.

אם אפשר²⁰ לתלות שאין כונת האדם לעשות עבירה בחפץ שיקבל, אין איסור בהושטתו²¹. לפיכך אע"ג שאסור להשאיל לאדם כלי מלאכה, אם הוא חשוד לעשות בהם מלאכה בשבת, אם יש לתלות שיעשה בה מלאכת היתר, מותר. ודוקא בדבר המצוי, אבל אם המלאכת היתר אין מצוי לעשות, אין תולין בה אם לא מפני דרכי שלום.

אפילו²² בדבר איסור שיכל להגיע עליו בלא עזרתו, אסור מדרבנן לסייע לו להשיגו, וכן אסור לסייע לו לעשות עבירה, אפילו אם יכל לעשותה בלא עזרתו.

י"א²³ שאסור לתת או למכור, דוקא אם אין לעבריינין אחרים כיוצא בו, או שלא יוכלו לקנות במקום אחר, אבל אם יכול לקנות במקום אחר מגוי, אין איסור דאורייתא משום וּלְפָנֵי עוֹר למכור או לתת, אבל אסור מדרבנן משום מסייע. וי"א²⁴ שאף באופן זה עובר משום וּלְפָנֵי עוֹר מדאורייתא.

הונח לו בזה והניח בצ"ע ועיין בגר"פ על הרס"ג ח"ג סי' נז (רח ע"ב) שהאריך שם דאפשר דהרמב"ם לא ס"ל חילוק זה בין חד עברא לתרי עברא

¹⁵ תוד"ה מניין כאן

¹⁶ גמ' כאן ותוס' ד"ה מניין

¹⁷ שדי חמד מערכת ו כלל ו ס"ק ה בשם המכתם לדוד

¹⁸ וז"ל הרמב"ם נזירות פ"ה ה"ב "המטמא את הנזיר אם היה הנזיר מזיד הנזיר לוקה וזה שטמאו עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול"

¹⁹ שו"ת רע"א מהדורא קמא סי' קצד

²⁰ משנה ברורה סי' שמו ס"ק ז

²¹ עיין אנ"מ ח"א דיו"ד סי' ע"ב וחת"ס יו"ד סי' י"ט חזו"א שביעית סי' י"ב אות י"ט ועיין שביעית פ"ה מ"ו ובמפרשים שם שו"ת פנ"י חיו"ד סי' ב' ובאנ"מ חיו"ד סי' ע"ג

²² תוד"ה בבא שבת ג ע"א

²³ רמ"א יו"ד סי' קנא סעי' א וכדיעה זו משמע במהרש"ם ח"ב סי' קפד וח"ו סי' יא ובאבני נזר יו"ד סי' קכו ובאגרות משה יו"ד סי' עב ועיין יביע אומר ח"ב או"ח סי' טו

²⁴ ביאור הגר"א שם ס"ק ח חזו"א ה"ל עכו"ם סי' סב אות יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

במה דברים אמורים אם העברייך יכול להשיגו מגוי, אבל אם יכול לקנות או לקבל מישראל אחר י"א שאסור משום וְלִפְנֵי עֹר.²⁵ וי"א²⁶ שאינו עובר, ואינו אלא מסייע שאסור מדרבנן.

י"א²⁷ שאין איסור לסייע לעובד כוכבים בדבר האסור לו, כגון אבר מן החי, אלא אם כן הוא בענין שאינו יכול ליטלו, שאז שייך וְלִפְנֵי עֹר. אבל אם יש לו אבר מן החי משלו, או שיכול לקנות במקום אחר, אין איסור. וי"א²⁸ שאפילו אם יכול לקנות במקום אחר ג"כ אסור.

ולכו"ע אם²⁹ אינו יכול למצוא אחר אלא ע"י טורח, כגון שצריך ללכת למרחק כדי לקנותו, עובר משום וְלִפְנֵי עֹר אם ממציא לו את האיסור בלא טורח. וכן אם אינו מוצא אלא בתשלום, והוא ממציא לו בזול יותר. וכ"ש אם ממציא לו בחינם או נותנו לו במתנה עובר משום לפני עור³⁰.

וכן אם יש לו אחר או יכול לקנות אחר, והוא ממציא לו מוצר כזה בטיב מעולה יותר, עובר משום וְלִפְנֵי עֹר, ולפיכך אין למכור יין נסך למומר, אם אינו ברור שיוכל לקנות לעצמו יין בטיב כזה. וכן לא ימכור לו בגד שעטנז מוכן כמידתו, אם יתקשה למצוא בגד כזה שהוא באותה מידה.

ג. נשא ונתן מותר ... אידיהן של עובדי כוכבים נשא ונתן אסורין ... אידיהן דוקא ... אידיהן אין לפני אידיהן לא

²⁵ משנה למלך פ"ד ממלוה ולווה ה"ב וכו' החיד"א ביעיר אוזן מע' ל אות ג ועיין במנחת יצחק ח"ג סי' עט שכתב שאפשר היכא שאינו יודע הישראל אחר שיש בו איסור אינו עובר לפני עור

²⁶ פני משה ח"ב סי' קה

²⁷ מ"ב שם בשם המג"א

²⁸ מ"ב סי' שמז ס"ק ז בשם ביאור הגר"א יו"ד סימן קנ"א וכן פסק בפתחי תשובה שם בשם שו"ת אמונת שמואל וכן מצדד בברכי יוסף שם

²⁹ מאירי ע"ז ו ע"א חו"י סי' קפה

³⁰ ועיין פני יהושע פסחים – דף כב ע"ב וז"ל "משא"כ אי איירי בשל ישראל שנותן לו במתנה לא שייך לחלק בכה"ג דאפילו בלאו תרי עברי דנהרא שייך לפני עור במה שהישראל נותנו לו במתנה דאל"כ לא היה לוקחו הכותי מעצמו בע"כ של ישראל וזה ברור"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

עבר ונשא³¹ ונתן עמהם מה שנשא ונתן עמהם ביום חגם אסרו³² בהנאה³³, ומה שנשא ונתן עמהם בשלשה ימים לפני חגם לא אסרו בהנאה, ולכל העולם מותר, אבל לו לעצמו אסור³⁴.

ד. כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהם לא אסרו אלא בדבר

המתקיים אבל בדבר שאינו מתקיים לא ואפילו בדבר

המתקיים נשא ונתן מותר

כבר התבאר לעיל דף ב. שבארץ ישראל³⁵ שלשה ימים לפני החג – איד של עובדי ע"ז ובחול"ל ביום החג אסור בין ליקח בין למכור להם דבר המתקיים אפי' הוא דבר שאינו ראוי להקרבה, מפני שהגוי שמח בו בדבר המתקיים עד יום חגו בין במכירה בין בקנייה. בקנייה הוא שמח על החפץ שבידו³⁶, ובמכירה הוא שמח על המעות שבידו, ואזיל ומורה לעבודה זרה ביום איד שלו הסמוך³⁷.

³¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קמ"ב ב' כריש לקיש שם דתניא כוותיה.

³² עי' בהנחות חכמת שלמה בהשמטות שכ' דאף ביום אידו דאסור לכ"ע בנשא ונתן היינו רק ללוקח קנסוהו לאסור עליו הסחורה אבל להמוכר לא קנסוהו והמעות מותר לכ"ע עיין שם אמנם יעוין בס' משנת חכמים מצוה ל"ט ביבין שמועה סוף סק"י (דף ק"ו) שהרחיב הדיבור בזה וכ' דלכאורה אם אירע שנודע לישראל המוכר בבירור שלא הקריבה הנכרי לע"ז כלל ביום אידו אז מותר המעות אבל מסתימת הש"ס שלא חלקו בכך נראה דבכל ענין אסורים הדמים אפילו אם לא הקריבו העכו"ם ביום אידו עיין שם באורך. דרכי תשובה שם ד

³³ עי' בס' משנת חכמים מצוה ל"ט (דף ק"ו ע"ג) שנסתפק אם אירע שעבר ונו"נ ומכר באיסור רק שמכר דבר שאינו שלו כגון שנתן לו חברו למכור בהמה ולא הגיד לו שימכרנו לנכרי והוא עבר ומכר באיסור לנכרי מי נימא שהדמים אסורים כדין נו"נ באיסור או נימא שזה הדבר א"א לומר כן דא"כ לקתה מדת הדין בבעל הבהמה דלא פשע כלום ולא צוה למכור ביום אידם או סמוך לו ומהיכי תיתי נקנסנהו בחנם ואם נימא דקנסין להשליח שעשה מעשה באיסור שיהיה מחויב להחזיר הדמים להמוכר משלו ודמי המכירה שקיבל הוא מן הנכרי יהיה אסור גם בהנאה וכו' ועיי"ש במה שפלפל בזה.

³⁴ הגה' חכמת שלמה כאן מובא בקדרכ"ת ה

³⁵ שו"ע ונו"כ שם א

³⁶ דחוי ליה קמיה ביום חגו ואזיל ומודי. ש"ך ב

³⁷ עי' בשו"ת מעשה אברהם חיו"ד סי' ל"ה באיש א' שקיבל עליו להתענות ביום א' מהשבע וביום הששי מסוף השבוע וחכם א' מוחה בידו באמרו שאסור להתענות לא ביום ראשון שהוא יום איד של הנוצרים ולא ביום הששי שהוא יום איד של הישמעאלים דהוי כאזיל ומורה לע"ז ועיי"ש במ"ש בזה והעולה מדבריו שאין בזה משום אזיל ומורה ואין שום איסור להתענות באלו הימים עיין שם באריכות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ודבר שאינו מתקיים כגון ירקות ותבשיל מותר למכור להם עד יום אידם³⁸, שאין הגוי שמח בו כל כך כיון שלא יתקיים בידו שהולך לאיבוד ולא אזיל ומודה, אבל לקנותו מהם ודאי אסור דאזיל ומודה שמכרו ולא הופסד בידו וגם המעות הם בידו.

ודבר הראוי להקרבה אפי' כשאינו מתקיים אסור משום (ויקרא יט פסוק יד) וּלְפָנַי עֹבֵר, לא תִתֵּן מִכָּשֶׁל, אם לא כשיש לו כבר מאותו המין, שאינו עובר משום ולפני עור³⁹.

ה. ההוא מינאה דשדר ליה דינרא קיסרנאה לרבי יהודה נשיאה ביום אידו ... טול וזרוק אותו לבור בפניו ... כלאחר יד הוא דקאמינא

אסור לשלוח⁴⁰ דורון לגוי ביום חגו דאזיל ומודה, אלא אם כן נודע לו שאינו מודה בע"ז ואינו עובדה.

וכן גוי עובר ע"ז ששלח ביום חגו דורון לישראל לא יקבלו ממנו, שהגוי מתחני בו שקבלו ממנו ואזיל ומודה⁴¹.

ואם חושש לאיבה יקבלנו ויזרקנו בפניו לבור או למקום האבד כלאחר יד, שלא ירגיש הגוי שמדעתו השליכו ויהיה לו איבה, ומכל מקום יעשה זה בפניו, שיראה הגוי שאבד ממנו ולא ישמח בקבלתו שהרי רואה שלא נהנה

³⁸ שם ושם

³⁹ כנה"ג בהגהות הטור אות ה' מהדו"פ.

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם ה'

⁴¹ עי' בס' בית דוד הספרדי חלק יו"ד סי' ע"ו מעשה בראש הכומרים ששלח דורון של ביצים לישראל שכנו הקרוב אל ביתו ביום ש"ק שהוא יום שלפני אידו בחיל וכו' דלכאורה נראה להתירו מג' טעמים א' דאם לא יקבלנו איכא למיחוש לאיבה ואף על גב דקיי"ל דגם היכא דאיכא למיחוש לאיבה יזרקנה כלאחר יד הרי כבר כתב הרא"ש דאם לא אפשר למזרק' כלאחר יד יקבלנו וגם הכא אי אפשר למזרק' להביצים ולשברם משום שבת. ב' משום שהוא יום שלפני אידו דאין אסור בחוץ לארץ אלא ביום אידם. ג' משום דקיי"ל דנכרים בזה"ז אינם בקיאים בטוב ע"ז אלא מנהג אבותיהם בדיהם ועיי"ש במ"ש בזה ובסוף דבריו מצדד להחמיר כיון דהשולח היה ראש הכומרים שיודע בטוב ע"ז ואדוק בה והניח בצ"ע עיין שם ועי' בשלחן גבוה ס"ק י"ז מחודש א' שהביאו וכו' דנראה מדבריו דדוקא בנדון דידיה כיון שהעובדא הוה בראש הכומרים שיודע בטוב ע"ז ואדוק בה יותר משאר נכרים אבל בסתם עכו"ם עובד ע"ז שאינו אדוק ביותר ואינו יודע בטוב ע"ז מותר לקבל ממנו וליהנות ממנו אפילו ביום אידם עיין שם. דרכי תשובה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

בז'42. ואם אי אפשר שלא יקבלנו ואי אפשר להשליכו לבור משום איבה, יקבלנו ולא יהנה בז'43.

ו. להשאיל ולשאול מהן ... להלוותם וללוות מהן ... לפורען ולפרוע מהן ... כולל משום דאזיל ומודה הוא וצריכי ... אימא צערא אית ליה ולא אזיל ומודה צריכא

כבר התבאר לעיל דף ב. שאסור להשאיל לו כליו ולהלוותו מעות בלא ריבית כיון שיש לו הנאה ורווח מזה, וכן גם לשאול ממנו, וללוות ממנו בין בריבית בין בלא ריבית אסור, שחשיבות היא לו שהישראל צריך לו ומתהני ביה ואזיל ומודה. אבל להלוותו בריבית מותר, מפני שהוא מצער שצריך ליתן לו ריבית.

ואסור לפרוע לו חובו בין בשטר בין שלא בשטר, שנהנה הגוי הגוי ושמח שנפרע חובו אף על פי שהיה לו שטר עליו.

וכן אסור ליפרע מהן מלוה בשטר או על המשכון מפני ששמח הגוי שנפטר מחובו ואזיל ומודה.

וכשידם תקיפה עלינו אפילו מלוה בשטר מותר ליפרע מהם, שחשוב כמציל מידם, וכן אפילו מלוה בריבית שהגוי נותן לו ריבית לישראל ואפילו יש לו משכון ביד מותר ליפרע מהם, שמפני שידם תקיפה עלינו בקל הם מעלילים עלינו ומפקיעים אפילו מלוה בשטר, ואפילו משכון ביד הם מפקיעים ומוציאין מדינו, והוי הכל כמציל מידם⁴⁴.

⁴² לבוש והורא מהב"י שדייק בן מרש"י

⁴³ כך לשון הטור "ואם אי אפשר לו שלא יקבלנו משום איבה יקבלו ממנו ולא יהנה בו" והקשה בב"י ש לתמוה על הרמב"ם (ה"ב) ורבינו שסתמו וכתבו שלא יהנה בו ולא פירשו שצריך לאבדו בפניו. ותי' בש"ך שם ה שבגמ' איירי היכא דאפשר לאבדו והטור איירי ביכא דאי אפשר ודלא כמ"ז שתי' האי בפניו קאי אדבתריה ורצה לומר שמראה בפניו שלא יהנה בו דהיינו שמראה לו פנים זועפות בשעת קבלת הדורון שנראה ממנה שלא נהנה בזה ומקבלנו מפני היראה" ומזה הסיק דאם א"א לעשות בפני העובד כוכבים שיאבדנו מותר לקבלו וליהנות ממנו, ובש"ך בנקה"כ תמה וחלק לדינה שבכל גווני לא יהנ ממנו

⁴⁴ ש"ך שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אולם יש אומרים שרק במשכון שהלוח עליו בריבית הם מעלילין להוציאו, אבל משכון בלא ריבית אין נפרעין אפילו בימינו, שאין מעלילין כל כך להפקיעו, ואדרבה שמח ואזיל ומודה שפרע חובו והוחזר לו משכונו.

ז. אשה לא תסוד במועד מפני שניזול הוא לה ומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד אף על פי שמצירה עכשיו שמחה היא לאחר זמן

כבר התבאר במסכת מו"ק דף ט. שעושה אשה⁴⁵ כל תכשיטיה במועד, שזהו צורך הגוף הוא וכעין אוכל נפש⁴⁶, ולפיכך עושה כדרכה בלא שינוי ואפילו בטרחה רבה⁴⁷.

לפיכך כל המלאכות שתכליתן קישוט ויופי, אף כשהיא מלאכה דאורייתא⁴⁸, מותרות לכל אשה אפילו היא זקנה או שאין לה בעל למרות שהשיבות היופי אצלה איננה גדולה כבצעירה, או כשיש לה בעל. ועושה זאת כדרכה ללא שינוי, ואף כשקשור בטרחה מרובה. ויש מי שכתב⁴⁹ שבקטנה, אין להקל כי אם באופני הקישוט שאין בהם סרך מלאכה.

שיער שבשאר מקומות שבגוף, מותרת לגלח כדרכה ללא שינוי, כשעושה זאת למטרות יופי וכיוצא בזה. ואף במקרים בהם הסרת השיער כרוכה בטרחה רבה, או שנעשית באופן הגורם לכאב, מותר. מכיון שבסופו של דבר תהנה מכך כשתשיג מטרחה⁵⁰.

⁴⁵ שו"ע ונו"כ תקמו ה

⁴⁶ ומכשירי קישוט הגוף כגון תיקון מכשיר להסרת שיער או מכשיר לסלסול שיער לכאורה יש להתיר כמכשירי או"נ וכ"כ בשו"ת באר משה (שטרן) חלק ז סימן ה "אם שרי לתקן לבתולות" עלעקטריק ראללער" לצורך שערן בחוה"מ, נשאלתי כמה פעמים ולא התרתי כי אם לבתולות שהגיעו לפרקן להנשא לאיש (או לנשים הנשואות לצורך פאה נכרית שלהן) שתראה עם שערותי' ככל הצורך, אבל לאלו שלא הגיעו לשנותן לא התרתי". ויש אוסרים שהרי אף עשיית מרחץ אסור ליחיד כמבואר בשעה"צ תקמ ז וע"כ שרק מכשירי או"נ ממש הותרו ועיין הערת הגרמ"ש קליין בחוה"מ כהלכתו פ"ז ביאורים אות ד

⁴⁷ ביאור הלכה שם

⁴⁸ ועי' בפרמ"ג שם (א"א ס"ק ח') שכתב "ואף מלאכות דבר תורה בשבת ויו"ט, מותר בחול המועד לצורך קישוט האשה וכתב המאירי (יט. ד"ה ככשתבונן) "וקשוט הנשים, אף הוא בדין אוכל ומכשיריו".

⁴⁹ מור וקציה סוף הסי'

⁵⁰ מ"ב שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אולם גלוח ותספורת הראש, אסורים לאשה כמו לאיש⁵¹. אמנם אם חלק מהשיער בולט מחוץ למטפחת ואינה מצליחה לכסותו, מותרת לגלחו בכדי שלא יגרום למכשול ששיער באשה ערוה⁵².

וכן אם חלה טבילתה בחול המועד ודרכה לספר שער ראשה לפני הטבילה מותרת לעשות זאת גם בחול המועד⁵³.

סידור הפיאה הנעשה על ידי "פיאנית" יש מי שאוסר⁵⁴ אפילו כשנעשה לצורך המועד, ויש מי שמתיר⁵⁵. ומן הראוי להמנע מכך על ידי שתדאג שיהיה מוכן ומסודר מלפני המועד.

תיקון תכשיטים כעגילים שרשאות צמידים וכדומה אסור לתקן מעשה אומן מכיון שאינו קשוט בגופה ממש⁵⁶. ויש מתירים⁵⁷.

גם לגברים יש תיקוני הגוף שנחשבים כאוכל נפש, כגון מכשיר שמיצה שמותר לתקנו גם במעשה אומן⁵⁸. וכן תיקון משקפים כשא"א לו לראות בלי זה⁵⁹. או מי שנצרך למשקפי שמש שלא יוזקו עיניו, שמותר לו לתקנם במועד. אפי' במעשה אומן⁶⁰. אבל מי שלובשם רק לשם תכשיט לאיש אין להקל. ולאשה יש להתיר אם צריכה לשם תכשיט⁶¹.

⁵¹ מ"ב שם מז ועיין בביאור הגר"א שטעם האיסור משום שלא יכנסו למועד כשהן מנוולין שייך גם באשה אך בפמ"ג א"א ס"ק ט כתב משמע לגלח ראשה אף באשה אסור בחול המועד כמו באיש, אף על גב דלא שייך בה ניוול דאדרבה שער באשה בראשה נוי.

⁵² חול המועד כהלכתו פ"ג לו בדעת תורה להמהרש"ם זצ"ל סי' זה

⁵³ שם ובשיעורי שבט הלוי על הל' נדה, שש"כ פס"ו סעי' כ"ט,

⁵⁴ דעת ר' משה פינשטיין בפסקי הגר"מ פיינשטיין ז"ל שבסו"ס זכרון שלמה אות יד

⁵⁵ כי כל זה בכלל קשומי אשה כמפורש בשו"ע (שם) מחלקת שיערה לכאן ולכאן, וכל תיקון שיערי שרי עד גילוח או להתנוך משעריה שאסור, לתקן קליעותיה בכל אופן או לסרוק אותן בכל אופן שרי, ומה לי שער גופה או שער פאה נכרית ואין זה בכלל גילוח האסור באשה כמו באיש (מ"ב סי' תקמ"ז סקט"ז) דלא שייך איסור גילוח רק בשערת ראשה המחוברות לגופה אבל לא כן בפאה נכרית, שו"ת באר משה (שטרן) חלק ז סימן ה

⁵⁶ פירות האילן סק"ט, וע"ע שש"כ פס"ו הערה פ"ט והביאו ראייה מלהלן י: ובחי' הריטב"א קטורי בי ידי. פי' משום דסניא לה לאשה בלאו הכי, ואין זה דומה לעושה אשה תכשיטה במועד שהוא קשומי בגופה ממש.

אולם אין זה דומה כלל דהא תכשיטים כעגיל הוא בגופה ממש שהרי אי אפשר לה בלא"ה ובושה לצאת כך.

אם אין לה אחרים ואינו דומה כלל לקיטרי בי ידי

⁵⁷ בשו"ת באר משה (שטרן) חלק ז סימן ז כתב "בתי עינים רק לשם תכשיט לאיש אין להקל ולאשה יש להתיר אם צריכה לשם תכשיט. ועיין בערוך השולחן שם סעיף ז "ואפילו בלא זה א"א להחמיר על אשה בתכשיטה

שכל שמחתה הוא בתכשיטה וזהו עונג יום טוב".

⁵⁸ וכש"כ בשש"כ פרק ס"ו הערה פ"ח בשם הגרשו"א ז"ל

⁵⁹ וכש"כ בפסקי הגר"ש ז"ל שבקובץ מבקשי תורה חוה"מ, (אות ל"ג) ובהוט שני פי"א סק"ב

⁶⁰ שו"ת אגרו"מ או"ח ח"ג סי' ע"ח שו"ת באר משה (שטרן) חלק ז סימן ז

⁶¹ שו"ת באר משה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ח. מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם

כבר התבאר לעיל דף ב. שמה שאסור ליפרע מהן הוא במלוה בשטר או על המשכון מפני ששמה הגוי שנפטר מחובו ואזיל ומורה, אבל מלוה על פה מותר ליפרע ממנו אפילו ביום איד שלו מפני שהוא כמציל מידו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

